

Україна у фокусі

21 – 27 січня

2013 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>4</i>
<i>Права людини.</i>	
<i>Нові звинувачення проти Юлії Тимошенко: наступ на двох фронтах.....</i>	<i>4</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

21
січня

У п'ятницю 18 січня Генпрокурор Віктор Пшонка повідомив про завершення досудового слідства, за результатами якого Юлії Тимошенко закидають причетність до вбивства в 1996 році народного депутата Євгена Щербаня з корисливих мотивів. За словами Віктора Пшонки, Генпрокуратурі стало відомо, що вбивство Євгена Щербаня замовили спільно Юлія Тимошенко та Павло Лазаренко, заплативши за це виконавцям майже три мільйони доларів. Генпрокурор наголосив, що у разі доведення провини Юлії Тимошенко їй загрожує довічне ув'язнення.

У партії «Батьківщина» оцінили заяву Генпрокурора про причетність Юлії Тимошенко до організації вбивства Євгенія Щербаня як замовну. Про це йдеться у заяві цієї політсили. Соратники Тимошенко наголошують, що влада перейшла всі межі здорового глузду і досягла дна правового нігілізму та морального падіння. «Розуміючи, що в брудних порожніх справах проти Юлії Тимошенко найближчим часом поставить крапку Європейський суд з прав людини, поплічники Януковича пішли на зухвалий і брехливий відчайдушний крок», – заявили в опозиції.

Проти адвоката Юлії Тимошенко Сергія Власенка можуть порушити кримінальну справу. Про це заявив сам захисник экс-прем'єра. За його словами, проти нього вже порушено декілька кримінальних справ, що стосуються минулого сімейного життя, а саме несплату аліментів та розбій, а також викрадення автомобіля. Народний депутат спростував усі можливі закиди, продемонструвавши журналістам квитанцію про сплату аліментів і техпаспорт на автомобіль, який насправді належить йому.

22
січня

Захист Юлії Тимошенко оприлюднив звернення экс-прем'єра, в якому вона назвала нові звинувачення проти неї відвертою неправдою. За її словами, ці закиди є ніщо інше як агонія, істерика та остання трагічна помилка Віктора Януковича.

23
січня

Юрія Луценка прооперували у столичній клініці «Оберіг». 20 січня його привезли з Менської виправної колонії до Києва – перед цим Юрій Луценко дав згоду на операцію. За словами лікарів клініки, операція пройшла успішно.

24
січня

Прикордонники України не випустили захисника Юлії Тимошенко, народного депутата України Сергія Власенка, за межі держави. Він летів до Страсбурга на сесію Парламентської Асамблеї Ради Європи. Підставою для відмови у перетині кордону стало минулорічне рішення Печерського районного суду Києва щодо обмеження у пересуванні.

Україна уклала угоду з англо-нідерландським нафтогазовим концерном Royal Dutch Shell про видобуток і розподіл сланцевого газу на Юзівському родовищі в Харківській і Донецькій областях. Підписання відбулося в Давосі у присутності Президента України Віктора Януковича і прем'єр-міністра Нідерландів Марка Рютте.

25
січня

Захисник Юлії Тимошенко, народний депутат Сергій Власенко заявив, що Генпрокуратура фальсифікує докази у кримінальній справі проти нього щодо подій дворічної давнини, а саме тілесні ушкодження, яких він нібито завдавав колишній дружині. За словами Власенка, експертизу намагаються підігнати під дані Генпрокуратури, щоб порушити проти нього справу. Адвокат Тимошенко переконаний, що на свідків у цій справі зараз чиниться тиск з тим, щоб вони змінили свої свідчення проти нього.

II. Аналітична довідка

✓ Права людини

НОВІ ЗВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО: НАСТУП НА ДВОХ ФРОНТАХ

22 січня в засоби масової інформації потрапив текст повідомлення про підозру, вручений экс-прем'єру Юлії Тимошенко 18 січня. У ньому було викладено звинувачення Тимошенко у причетності до вбивства народного депутата з Донецької області Євгена Щербаня в 1996 році, яке загрожує їй довічним ув'язненням. Відкриття нової кримінальної справи проти лідерки опозиційних сил одразу ж викликало багато сумнівів у наявності справедливих підстав для такого сміливого кроку Генеральної прокуратури. Подальша поведінка основних фігурантів державного обвинувачення лише посилює таку підозру.

*Що стоїть за новими звинуваченнями
Юлії Тимошенко?
Як вони вплинуть на відносини
України з Європейським Союзом?*

Шито білими нитками

Згідно з офіційною версією Генпрокуратури, причетність Тимошенко до вбивства Щербаня полягала в тому, що вона перераховувала кошти на офшорний

рахунок, що його контролював соратник тодішнього прем'єр-міністра Павла Лазаренка Петро Кириченко і з якого оплатили вбивство народного депутата. Правдоподібність такої

реконструкції подій дванадцятирічної давності, втім, викликає надто багато сумнівів.

По-перше, існуючі відкриті джерела не дають прямих свідчень ні про те, що з офшорного рахунку оплатили замовне вбивство, ні про те, що Тимошенко знала про долю перерахованих нею коштів. Можливо, розуміючи відсутність достатньої доказової бази для звинувачень, працівники Генпрокуратури доповнили повідомлення про підозру новими, раніше невідомим даними, які, зокрема, нібито вказували на особисте знайомство Тимошенко з угрупованням кілерів, що вбили Щербаня. Поза тим, абсолютно незрозуміло, звідки взялися ці нові свідчення і хто міг їх дати. При цьому пояснення Генерального прокурора Віктора Пшонки про те, що про причетність Тимошенко до вбивства Щербаня говорив Кириченко ще в 2001 році, не витримують жодної критики. Якби це справді було так, 12-річне зволікання Генпрокуратури з висуненням звинувачень проти Тимошенко не піддавалося б жодному поясненню.

На сфабрикований характер справи вказувала й риторика Пшонки і його заступника Рената Кузьміна. Так, прямі звинувачення в бік Тимошенко, які прозвучали з їхніх вуст задовго не

лише до вироку суду, а й до початку судового процесу, засвідчили не лише грубе нехтування ними принципу презумпції невинності, а й – скоріше за все – їх упевненість у тому, що кінцеве рішення суду буде на їхню користь. Особливої пікантності ситуації додає те, що новий Кримінальний процесуальний кодекс дає суду право визнавати допустимими доказами наведені слова третіх осіб навіть без вимоги допитати цих осіб. Не виключено, що це дасть змогу стороні звинувачення приписати будь-які слова тому-таки Кириченкові, який наразі перебуває у США, без необхідності допитувати його особисто.

Не дивно й те, що поза увагою Генпрокуратури лишилися інші версії вбивства Щербаня. На одну з них указав адвокат засудженого вбивці донецького депутата Дмитро Поїзд, заявивши, що після смерті Щербаня усі його бізнес-статки перейшли до нині найбагатшого українського олігарха Ріната Ахметова. Відповідно, зважаючи на повну підконтрольність судової системи президентській вертикалі й надзвичайну політичну чутливість справи, очікувати на справедливий судовий розгляд нових звинувачень проти Тимошенко не доводиться.

3 думкою про ЄС

Окрім уже традиційних мотивів, які стояли за висуненням нових звинувачень проти Тимошенко – усунення її від участі в політичному житті країни на невизначений термін і дискредитація її та її соратників в очах суспільства – новий виток кримінального переслідування, вочевидь, мав на меті досягнути й

інші цілі. Вони стають зрозумілими, зважаючи на часовий період відкриття нової кримінальної справи.

По-перше, найближчим часом очікується рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) у справі засудження Тимошенко до семи років ув'язнення за вказівку підписати газовий контракт з російським

«Газпромом». Зважаючи на те, що ЄСПЛ з великою вірогідністю визнає суд над Тимошенко несправедливим і вимагатиме від України звільнити її, нове кримінальне провадження може мати на меті лишити Тимошенко за ґратами навіть у разі формального виконання рішення ЄСПЛ. Якщо це відповідає дійсності, варто очікувати швидкого початку і завершення судового процесу – з тим, щоб не випустити Тимошенко на волю ні на один день.

По-друге, 25 лютого у Брюсселі має відбутися саміт Україна-ЄС, і українська влада найімовірніше намагатиметься зробити нову справу проти Тимошенко своїм козирем у переговорах із європейською стороною. З одного боку, звинувачення Тимошенко у причетності до вбивства Щербаня є дуже прямолінійною спробою зобразити її кримінальним злочинцем і таким чином відкинути всі звинувачення у політичній вмотивованості справ проти неї. З іншого боку, якщо українська влада погодиться на формальне звільнення Тимошенко на виконання імовірного рішення ЄСПЛ, це буде представлено

в тому числі як виконання вимоги ЄС припинити застосування вибіркового правосуддя в Україні. Цілком імовірно, що такою нескладною багатоходівкою українська сторона намагатиметься вбити двох зайців: лишити Тимошенко в ув'язненні внаслідок відкриття проти неї нової кримінальної справи і водночас формально усунути найважливішу перешкоду на шляху до підписання Угоди про асоціацію, закривши попередню справу проти лідера опозиції.

Однак навіть якщо така послідовність дій справді буде втілена в життя, шансів на її успіх відверто небагато. Справа про вбивство Щербаня вже зараз викликає багато запитань у європейських політиків, а наступні етапи її розгляду, в тому числі судовий, навряд чи дадуть на них задовільні відповіді. Куди більш імовірно, що новий виток кримінального переслідування Тимошенко ще більше охолодить ставлення ЄС до української влади та зробить шанси на підписання Угоди про асоціацію цього року ще меншими.

Висновки

Таким чином, висунуті проти Юлії Тимошенко звинувачення у причетності до вбивства Євгена Щербаня вже зараз виглядають відверто сфабрикованими і спрямованими на повне знищення головного опонента чинного Президента Віктора Януковича. При цьому цілком вірогідно, що українська влада намагатиметься використати нову кримінальну справу проти Тимошенко, аби переконати ЄС у відсутності політичних мотивів у переслідуванні экс-прем'єр-міністра і спонукати його до якнайшвидшого підписання Угоди про асоціацію. Утім, зважаючи на характер нових звинувачень і поведінку сторони обвинувачення, на чутливість європейських чиновників до аргументів української сторони сподіватися буде дуже важко.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук